

‘Elkaar bevragen maar niet overvragen’

Metameer in Boxmeer is een flink groeiende school voor jenaplanonderwijs. Binnen de school zitten leerlingen van vmbo tot en met vwo door elkaar heen. Intersectorale programma's passen goed bij de visie van de school. In de samenwerking hebben vmbo en mbo elkaar gevonden op complementariteit, zo vertelt Brigitte Spiekman, teamleider van de bovenbouw vmbo.

Metameer, een school in een prachtig vormgegeven gebouw van amper een jaar oud aan de spoorlijn Boxmeer-Nijmegen. Nog voordat de nieuwbouw betrokken werd, moest er vanwege de toestroom van nieuwe leerlingen al een etage bovenop gezet worden. En na een jaar wordt ook op de begane grond alweer bijgebouwd. Wat maakt deze school met vmbo en onderbouw havo/vwo zo aantrekkelijk, dat ze met een prognose van 500 op het moment van de bouw nu op een aantal van liefst 900 leerlingen zit? De school presteert goed, erg goed zelfs, met een examenresultaat van gemiddeld over de laatste drie jaar vrijwel 100% en slaagcijfers die er bepaald niet om liegen.

Handschoen

Begin 2000 kwam het basisonderwijs met de vraag of de school, een dislocatie van de grote scholengemeenschap Stevensbeek, voor leerlingen die op een jenaplan basisschool gezeten hadden een vervolg in het voortgezet onderwijs kon bieden. Een paar 'fanatieke' mensen pakten die handschoen op en het team heeft

een uitgebreid professionaliseringstraject van drie jaar gevolgd. Men probeerde aanvankelijk het programma en de uitstroom in de bovenbouw zo breed mogelijk te houden, om de keuze uit te stellen. Spiekman: "Wat de school heel aantrekkelijk maakt is, dat in de onderbouw leerlingen van vmbo basisberoepsgerichte leerweg tot en met vwo bij elkaar zitten, net zoals in groep 8. In de tweede klas zijn er wel clustergroepen voor wiskunde en voor de talen. Dan zit het vmbo bij elkaar en havo/vwo. De basisleerlingen worden misschien wel overvraagd, maar als je de eindexamencijfers ziet, zitten ze ver boven het landelijk gemiddelde. Bovendien verdeel je alle leerlingen over alle klassen waardoor je niet een dominante cultuur krijgt, of een leerweg die onderaan bungelt en daardoor ook een betere werksfeer. In de brugklas weten leerlingen vaak niet eens van elkaar welk niveau ze volgen." In de bovenbouw vmbo blijven de groepen ook heterogeen (basis/kader/tg) en is er alleen voor de vakken Engels en Nederlands een klas van basisberoepsgerichte leerlingen.

Muziek in de oren

Druk doende met het vormgeven van jenaplanonderwijs van 8 – 18 jaar vonden men het toch onbevredigend, dat bij leerlingen de keuze voor een sector ondergeschikt leek te zijn aan de wens om het jenaplanonderwijs op de school te blijven volgen. Toen de eerste geluiden van scholen uit het oosten des lands kwamen over de mogelijkheid van intersectorale programma's, klonk dat de school als muziek in de oren. "Precies waar we op zaten te wachten!" Men ging aan de slag:

"'s Avonds schrijven en de volgende dag uitvoeren", lacht Spiekman. Intersectorale programma's mochten gestart worden als experiment, waarbij als voorwaarde gold, dat er een convenant moest zijn met het mbo. Daarop werden de mbo-colleges in de omgeving (Venlo, Venray, Nijmegen, Helmond en Veghel) uitgenodigd en

lichtte de school haar plannen toe. In het derde jaar volgen de leerlingen een breed programma waarin in vier thema's alle sectoren de revue passeren. In een thema ligt er wel een accent, bijvoorbeeld op economie of de zorg, maar in principe komt de volle breedte uit alle werkvelden aan bod. In het vierde jaar kiezen leerlingen voor een uitstroomvariant 'technologie & commercie' of 'commercie & dienstverlening'. Het mbo reageerde eensgezind: "Dóen!" De school was in die periode sterk gericht op het aanleren van basiscompetenties als leren samenwerken en leren informatie opzoeken en verwerken bijvoorbeeld. Daarop vond men elkaar: het mbo vond het prima als de vmbo-school dat deel voor haar rekening nam: "En wij leren ze het beroep wel." Vanuit het vmbo voelde de keuze als rechtdoen aan de V van vmbo. "Die V is er niet voor niets. Leerlingen mogen in deze vier jaren hun talenten ontdekken en kijken waar hun kwaliteiten en interesses liggen."

Warme overdracht

Metameer heeft in de regio met veel verschillende mbo-instellingen te maken. Het onderhouden van de contacten gebeurt op verschillende manieren. "De dekanen spelen een belangrijke rol. Een aantal maal per jaar worden dekanenbijeenkomsten georganiseerd en verder hebben de docenten van de beroepsgerichte vakken contacten." Het convenant rond

het intersectoraal programma werd gesloten met het ROC van Nijmegen. Dat ROC heeft een programma 'Kiezen op maat' waarvoor leerlingen zich kunnen inschrijven om in het derde of vierde jaar een dag mee te lopen op het mbo. Er zijn in november twee informatieavonden waarop alle vervolgopleidingen worden uitgenodigd. Leerlingen en ouders kunnen op die twee avonden zes opleidingen bezoeken. Die avonden worden heel druk bezocht; 90% van de derdejaars gaat daar heen. In januari wordt de beroepenmarkt georganiseerd door de vmbo's in de regio samen met de mbo's. Op die bijeenkomst zijn vooral ook beroepsbeoefenaren aanwezig. "Dat is toch weer een ander verhaal dan de opleiding." Maar bovenal is er ook veel individueel contact tussen de school en het mbo: "Wij hebben een leerling die erg geïnteresseerd is in een bepaald onderwerp, kunnen jullie die wat bieden?" Natuurlijk zijn er ook wel dingen die wel eens wat minder goed uit de verf komen. Zo was en is er nog steeds een warme overdracht van leerlingen, zeker als het om zorgleerlingen gaat. Aanvankelijk was het idee, dat elk begin van het schooljaar alle mentoren van vmbo en mbo op een plek samen zouden komen. Dat gebeurde en was fantastisch, maar de tweede keer werd vanuit het mbo nog maar één mentor afgevaardigd. "De mentoren van

het vmbo willen rechtstreeks contact met de betreffende mentoren in het mbo. De actie van het mbo is begrijpelijk, want het is ook arbeidsintensief. Onze mentoren lossen dat nu op door de betreffende

'Warme overdracht van leerlingen'

mentor van hun leerlingen te bellen." Het feit dat de school een breed intersectoraal programma heeft is niet belemmerend geweest in het vinden van de juiste contactpersonen binnen het mbo. De eerste jaren na de overstap op een intersectoraal programma stonden in het teken van uitleg geven aan de omgeving. Dat gold ook voor bedrijven die stageplaatsen bieden. Inmiddels is iedereen op de hoogte; ouders, leerlingen, bedrijven en vervolgonderwijs.

Natuurlijke samenwerking

De samenwerking is met alle individuele mbo-instellingen goed. Met Helmond is de samenwerking door de afstand wat minder intensief. De mbo's betonen zich erg behulpzaam. Omgekeerd vindt het mbo het prettig dat er zaken georganiseerd worden door de vmbo's gezamenlijk, zoals de beroepenmarkt,

waar zij kunnen instappen. En doen zich veranderingen voor aan de vmbo-kant, zoals twee jaar geleden toen de school gestart is met tweetalig onderwijs, dan geeft het mbo stevast aan daar op te willen aansluiten. Waarin schuilt nou het geheim van deze natuurlijke samenwerking? Even blijft het stil. "Klein beginnen. Concrete acties benoemen en samen uitvoeren. We lopen elkaar niet in de weg. Als vmbo gezamenlijk 'ontzorgen' we het mbo ook wel. En we overvragen het mbo

niet. Zoeken naar waar je elkaar nodig hebt, elkaar goed informeren over ontwikkelingen en ambities en dat goed aan elkaar verbinden." Wat ongetwijfeld ook zal helpen is dat het mbo weet dat het kan rekenen op goed voorbereide instromers vanuit Metameer. Er zijn geen leerlingen die zonder diploma het vmbo van Metameer verlaten. De meeste leerlingen stromen door naar een BOL-opleiding op niveau 3 of 4. Er zijn er dit jaar in totaal 13 leerlingen uit de basisberoepsgerichte

leerweg die naar niveau 2 doorstromen. Elk jaar wordt aan het mbo gevraagd hoe het gaat met de leerlingen, die aan een mbo-opleiding begonnen zijn. En elk jaar wordt dat ook bij de oud-leerlingen zelf nagegaan tijdens een terugkomdag. "Nog nooit is er vanuit het mbo een signaal gekomen dat de leerlingen iets missen. Van de leerlingen zelf horen we wel eens terug, dat studenten die van een technisch vmbo afkomen bepaalde basisvaardigheden beter beheersen. Na een paar maanden is dat verschil weg. Dat geeft het mbo ook aan. Maar we horen wel dat onze leerlingen vaardigheden hebben waarmee ze zich heel goed kunnen redden in het mbo. Presenteren is zo'n vaardigheid, die ze heel veel geoefend hebben, of samenwerken. Op het mbo komen ze leerlingen tegen die nog nooit in een groepje gewerkt hebben. Er is op deze school geen één lokaal met een busopstelling." Het samenwerken zit ook in de genen van het jenaplanonderwijs, zowel bij leerlingen als docenten. Dat krijgt veel aandacht. We doen er heel veel aan om ze goede beroepsbeelden mee te geven, en besteden veel tijd aan verwachtingen van leerlingen. Dat wil overigens niet zeggen dat het niet voorkomt, dat ook onze leerlingen wel eens wisselen van opleiding in het mbo."

Levenschte opdrachten

De tevredenheid maakt bepaald niet dat er geen ambities meer zijn. Meer contact met het mbo staat op het verlanglijstje van het vmbo. "Dat zeggen we elke keer tegen elkaar als we elkaar zien. De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van de interne organisatie en de verhuizing. Daar lagen de prioriteiten en het is ook goed, reëel en nodig om daar veel aandacht aan te besteden", zegt Spiekman. Ook hoog op het wensenlijstje prijkt: meer levenschte opdrachten. De opbrengst daarvan staat buiten kijf, maar de organisatie ervan is erg arbeidsintensief. "Nog een wens is afgestudeerde leerlingen van het mbo binnen te halen en gebruik te laten maken van voorzieningen van onze school, de keuken of de uiterlijke verzorging-hoek. Zo breng je ook vmbo-en mbo-leerlingen met elkaar in contact."

De gouden tip van Brigitte Spiekman: "Elkaar goed informeren, goed vinger aan de pols houden. Als het mbo iets aanbiedt, bijvoorbeeld leerlingen mogen meelopen, dan moet het vmbo dat ook tot in de puntjes voorbereiden en daardoor een betrouwbare partner zijn."

Meer informatie:
www.metameer.nl